

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/56/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6922203939
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6922203939.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a sudcov Mgr. Martina Štubniaka (sudca spravodajca) a Mgr. Stanislavy Salajovej, v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, proti žalovanému A. B., narodenému XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom Tachty 133, právne zastúpenému Mgr. Viera Kadášová - advokátka, s. r. o., so sídlom Železničná 1877, 979 001 Rimavská Sobota, o určenie právnej neúčinnosti darovacej zmluvy voči žalobcovi, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 8C/91/2012-127 zo 17. mája 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom určil, že je voči žalobcovi právne neúčinná darovacia zmluva zo dňa 02. 09. 2019, ktorej vklad bol povolený dňa 27. 11. 2019 pod č. C. XXXX/XXXX, uzavretá medzi D. E. a F. E. ako darcami a žalovaným ako obdarovaným, ktorej predmetom bolo darovanie nehnuteľností vedených na LV č. XXX k. ú. G. ako pozemok C-KN parc. č. XXX a stavba rodinného domu súp. č. 108. Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s povinnosťou ich zaplatať do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia o ich výške.

2. Súd prvej inštancie mal preukázať, že medzi žalovaným ako obdarovaným a dlžníkom ako jeho zaťom a súčasne darcom existoval vzťah blízkych osôb podľa § 116 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a darovacou zmluvou došlo k ukráteniu vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, pričom žalovaný ako dlžníkovi blízka osoba neunesol podľa § 42a ods. 2 OZ dôkazné bremeno o tom, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol poznať dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa. O nároku na náhradu trov konania rozhodol prvoinštančný súd podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vzhľadom na plný úspech žalobcu mu priznal voči neúspešnému žalovanému plnú náhradu trov konania, t. j. v rozsahu 100 %.

3. V zákonnej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný, podľa ktorého súd prvej inštancie nevyvodil z vykonaného dokazovania správne skutkové a právne závery. Žiadal rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť, resp. rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V konkrétnostiach poukázal na to, že nevedel ani nemohol rozpoznať nejaký úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, lebo ani jeho zať ako dlžník nemal v čase spísania darovacej zmluvy vedomosť o pohľadávke žalobcu. Pokiaľ prvoinštančný súd konštatoval, že sám vyjadril vedomosť

o nejakých dlhoch, tak jeho zať sa v postavení ručiteľa dozvedel o nesplácaní úveru až dňa 25. 10. 2019, čo preukazuje samotná žaloba a jej prílohy. Nebyva pritom s dcérou a zaťom v rovnamej obci, ani sa pravidelne nenavštevujú a nemohol vedieť, že je nejaký problém so splácaním úveru, keď o tom nevedel ani jeho zať. Dôvodom darovania boli iba zlé vzťahy v rodine, lebo medzi jeho dcérou a zaťom došlo k rozporom v manželstve, sťažovala sa a preto trval, aby nehnuteľnosť bola vrátená naspäť rodine z dôvodu, že peniaze na jej kúpu poskytol výlučne on. Nakoľko má ešte jedného syna, nebol uzrozumený s tým, aby vzhľadom na rozpory medzi manželmi bola predmetom nejakého vyporiadania. Podľa žalovaného rozpoznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa predpokladá vedomosť blízkej osoby, že osoba, ktorá v jej prospech právny úkon urobila má veriteľa, že teda je dlžníkom a v prejednávanej veci takýto záver nemožno urobiť.

4. Žalobca sa k odvolaniu nevyjadril.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario s použitím § 219 ods. 3 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil ako vecne správny.

6. Podľa ust. § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje ako v rovine skutkových zistení, ktoré zodpovedajú vykonanému dokazovaniu, tak aj v rovine právneho posúdenia, ktoré považuje odvolací súd za správne.

9. Odvolací súd konštatuje, že žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne právne relevantné skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu a s ktorými by sa prvoinštančný súd pri rozhodnutí a pri jeho odôvodnení náležite a dostatočne nevysporiadal. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal nesprávnosť skutkových zistení a tiež nesprávnosť právneho posúdenia veci zo strany prvoinštančného súdu, tak odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie prvoinštančného súdu vychádza zo správne zisteného skutkového stavu a je výsledkom správneho právneho posúdenia veci. Žalovaným vymedzené odvolacie dôvody neboli dané. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnymi závermi prvoinštančného súdu i s argumentmi, ktorými tieto závery náležite vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Prvoinštančný súd sa správne vyrovnal so všetkým predpokladmi odporovacej žaloby a odvolací súd sa v celom rozsahu s napadnutým rozhodnutím stotožňuje.

10. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny a na zdôraznenie správnosti uvádza nasledovné:

11. Podľa ust. § 42a ods. 1 OZ sa veriteľ môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

12. Citované ustanovenie právne umožňuje veriteľovi, ktorý má vymáhateľnú (zročnú) pohľadávku domáhať sa vyslovenia právnej neúčinnosti takého právneho úkonu dlžníka, ktorý ukracuje uspokojenie jeho pohľadávky. Po vyslovení právnej neúčinnosti napadnutého právneho úkonu, sa veriteľ môže domáhať uspokojenia svojej pohľadávky z toho, čo z dlžníkovho majetku ušlo odporovateľným právnym úkonom.

13. Podľa § 42a ods. 2 OZ, odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnemu

úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

14. Z citovaného ustanovenia vyplývajú dve skutkové podstaty, za splnenia ktorých možno právnomu úkonu dlžníka odporovať. Pri prvej musí veriteľ preukázať ukracovací úmysel dlžníka a jeho znalosť druhou stranou, veriteľ však nemusí preukázať, že k jeho skrátaniu skutočne došlo, stačí, že možno uľahčiť uspokojenie veriteľa a je na žalovanom, aby tvrdil a dokázal opak. Nie je potrebné, aby sa ukracovací úmysel vzťahoval práve na odporujúceho veriteľa, môže sa vzťahovať na akéhokoľvek veriteľa, určitého alebo neurčitého, prítomného alebo budúceho, na všetkých alebo len na niektorých, pričom ukracovací úmysel nemusí byť jediným cieľom konania, stačí, že dlžník mal vedomie, že konaním ukracuje veriteľa.

15. Naproti prvej skutkovej podstate stanovujúcej konanie dlžníka urobené v úmysle ukrátiť veriteľa, pri druhej ide o konanie dlžníka, ktorým bol veriteľ ukrátený kedy sa vyžaduje skutočné poškodenie veriteľa, pričom stačí skrátanie veriteľa samo o sebe a nie je potrebné podávať dôkazy o subjektívnych podmienkach – o ukracovacom úmysle dlžníka a jeho znalosti alebo zavinenej neznalosti druhou stranou. Veriteľ musí tvrdiť a preukázať, že išlo o konanie, ktorým bol ukrátený a vedomosť blízkej osoby o dlžníkovom úmysle sa predpokladá, pričom túto domnienku môže blízka osoba vyvrátiť tak, že nielenže nemohla vedieť ale nemohla vedieť o ukracovacom úmysle dlžníka ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré za daných okolností možno požadovať po priemerne rozumnej osobe. Žalujúci veriteľ teda nemusí v konaní preukázať vedomosť blízkej osoby o ukracovacom úmysle dlžníka, stačí, že preukáže, že odporovateľný právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Zákon v tomto ustanovení prenáša dôkazné bremeno na dlžníkovi blízku osobu, ktorá sa ubráni žalobe len vtedy, ak preukáže, že v dobe urobenia právneho úkonu ani pri náležitej starostlivosti nemohla ukracovací úmysel dlžníka poznať. Na úspešnú obranu blízkej osoby však samo o sebe nepostačuje preukázanie, že o ukracovacom úmysle dlžníka nevedela ani nemusela vedieť, ale je potrebné preukázať, že o tom nevedela ani pri vynaložení náležitej starostlivosti. Zákon tu totiž ukladá, aby blízka osoba vzhľadom na okolnosti prípadu a na obsah a dosah právneho úkonu vyvinula takú aktivitu, aby úmysel dlžníka spoznala, aby sa o ňom dozvedela. Tým zákon ukladá blízkej osobe, aby nerobila právne úkony na ujmu práv veriteľov dlžníka. Ako uviedol Najvyšší súd SR v rozhodnutí publikovanom ako R 67/2017, blízka osoba dlžníka sa môže žalobe podľa § 42a OZ účinne ubrániť, ak hodnoverným spôsobom preukáže, že v súvislosti s odporovaným právnym úkonom postupovala s takou náležitou starostlivosťou, aby ukracujúci úmysel rozpoznala alebo sa o ňom aspoň mohla dozvedieť.

16. Ako už bolo uvedené, pre úspešné odporovanie právneho úkonu nie je potrebné, aby sa ukracovací úmysel vzťahoval práve na odporujúceho veriteľa, môže sa vzťahovať na akéhokoľvek veriteľa a v tomto smere zo skutkových zistení prvoinštančného súdu (priamo z výpovede žalovaného na pojednávaní dňa 12. 04. 2023) jasne vyplynulo, že hoci spočiatku žalovaný nevedel o tom, že zať má nejaké dlhy, dozvedel sa o tom v období rokov 2018 – 2019. To však znamená, že mal už v tom čase vedomosť o dlhoch a preto nebolo pre naplnenie podmienok odporovateľnosti podľa § 42a ods. 2 OZ právne relevantné, či žalovaný vedel alebo nevedel v čase uzavretia darovacej zmluvy práve o záväzku svojho zaťa voči žalobcovi. V čase uzavretia darovacej zmluvy totiž žalovaný vedel o zaťových dlhoch, majetok chcel uchovať pre svoju rodinu a preto možno uzavrieť, že nieže nepreukázal príslušnú aktivitu, aby spoznal ukracovací úmysel dlžníka, ale podľa odvolacieho súdu bol s týmto uzrozmenný. Inak povedané, žalovaný neurobil nič preto, aby sa ubezpečil, či a akým spôsobom svoje dlhy zať vyrovná, skôr naopak, darovaciu zmluvu uzavrel s vedomím o existujúcich dlhoch nedbajúc, či budú splatené. Pritom už súd prvej inštancie správne uzavrel, že nebolo preukázané tvrdenie žalovaného, že poskytol financie na kúpu predmetných nehnuteľností, k čomu odvolací súd dodáva, že ani preukázanie tejto skutočnosti by neospravedlňovalo nutnosť ich darovania žalovanému jeho dcérou a zaťom (ako dlžníkom).

17. Súd prvej inštancie teda plne správne posúdil žalobcom uplatnený nárok a správne ustálil naplnenie všetkých podmienok odporovateľnosti dlžníkom uzavretého právneho úkonu. Vzhľadom na uvedené bol rozsudok súdu prvej inštancie vecne správnym a preto ho odvolací súd potvrdil, a to vrátane závislého výroku o trovách konania, kde súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP, ohľadne ktorého žalovaný v odvolaní neuviedol žiadnu konkrétnu odvolaciu argumentáciu.

18. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a aplikoval zásadu zodpovednosti za výsledok (zásadu úspechu) vyplývajúcu z ust. § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade bol v odvolacom konaní plne úspešná žalobca, zásadne by teda mal nárok aj na náhradu trov odvolacieho konania. Pretože však zo spisu odvolací súd nezistil, že by žalobcovi v odvolacom konaní nejaké konkrétne trovy vznikli (žalovaný sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril), odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.